

1978-IX-29

Donostian, Gipuzkoako Diputazio Jauregian, 1978ko irailaren 29an, arratsaldeko lauretan, bildu dira: L. Villasante buru, J. Haritschelhar buru ordezko, A. Irigoyen, P. Laffite, J. San Martin, J.M. Satrustegi eta A. Zavala euskaltzain jaunak; J.L. Alvarez Enparantza, X. Aranburu, F. Arregi, I. Beobide, P. Charritton, Y. Etxaide, J. Fernandez Setien, X. Garmendia, X. Kintana, J.L. Lizundia, L.M. Mujika, A. Zatarain eta J.J. Zeareta euskaltzain laguntzaile jaunak, J. San Martin idazkari dela.

X. Diharce, J. Hiriart-Urruty, E. Knörr eta P. Larzabal jaunek ezin etorria adierazi dute.

Ohi den otoitzarekin hasi da batzarra.

Abuztuaren 25eko eta irailaren 8ko agiriak onartu dira. Bigarren hau onartzeaz, adierazpenezko puntuak erabakitzerakoan A. Irigaray jauna alde beharrean aurkitu zenez, honako hau agirian jartzea eskatzen du: "Oharpen bat eginen nuke, datorren agirian ezartzeko. Joan den Batzarreko agirian, esateko geldatu zan, Irigaray euskaltzain jaunak izkuntza batuaren ortografia era batez onartzean, bere botoa zabaltzen zuela, bezperan P. Iraizoz, Loidi eta nihauren izenean irakurria izan zen azalpenaren iru puntuak aipatuz, eta azkeneko momentuan ezin bestez Batzarretik at zegoela bototaren egitean, azken agiriaren erroetan bestela ulerzen dan arren.

Dena dela, erabakia, botoetara gabe zeuden guztien artean aho batez hartu zen.

a) *HARREMANAK*:

Liburuzainak hartu diren liburuen beri eman du, eta emaileei eskerak ematea erabaki da.

"Felipe Arrese-Beitia" olerki sariketarako epai mahaiko L.M. Mujika, A. Irigoyen eta J.M. Lekuona jaunak izendatu dira, eta "Bitor Garitao-naandia" antzerki sariketarako I. Beobide, X. Garmendia eta P. Charritton jaunak. Urriaren bukaerako erabakia hartu beharra adierazi da.

Luis Eleizalde zenaren alaba eta biloba azaldu dira Bergarako Biltzarren ondotik, pena agertu bere berri lehenagotik ez jakitzea. Beren

guraso eta euskaltzaina zenaren oroiz brontzeko domina bana ematea erabaki da Miren Eleizalde Urritia, Itziar Eleizalde Urrutia, Benigna Eleizalde eta Carlos Bastero Eleizalde-ri.

b) *GOIZEKO BILKURAREN BERRI:*

Euskaltzain laguntzaile eta Hezkuntzako Kontseilari den C. Santamaria jaunak elebitasunaren lege proiektua igorri digu ikus eta oartzeko. Lan hau egiteko batzorde bat izendatzen da: J.M. Satrustegi, E. Knörr, J.A. Letamendia, J.L. Lizundia, X. Mendiguren, P. Uribarren eta Kepa Larunbe jaunek osatua.

Azpeitiko Udalaren eskaria, euskaraz dakien ala ez onezpena emateko ahaldun bat eskatzen digu epai-mahairako eta Jose Maria Iriondo azpeitiar eta laguntzailea izendatu da.

Haritschelhar jaunak Hezkuntza Ministeriora idatzi duten gutuna irakurri du, Euskaltzaindia Frantziako Estatuak bere barna on har dezan.

Gipuzkoako Aurrezki Kutzak Gabriel Aresti euskaltzain laguntzaile zenaren omenezko poesi bilduma, *Agiriak* deritzana gertatu du eta bere aurkezpena azaroaren 24an, Euskaltzaindiaren hileroko batzar ondorean egingo du, Diputazioan bertan.

Bigarren batzarrean, euskaltzainez gainera, Bergarako batzarkide hauek bildu dira: J.L. Alvarez Enparanza, P. Altuna, J.A. Loidi, X. Mendiguren, X. Kintana, J.L. Lizundia, J.J. Zearreta, P. Charritton eta J. Intxausti. Euskaltzainburuak hitz batzuk irakurri ditu Bergarako Biltzarrerari buruz eta ondorean hango lanak begiratu eta zenbait erabaki zehatz hartzeko, hona batzorde honek izendatu dira:

1) Bustiduren batzordea: A. Irigoyen, I. Sarasola eta J.L. Lizundia. Gai hau denez aurreratuen eta bizkorren erabaki dezakeguna. Datorren batzarrerako txosten bat egingo dute.

2) Erakusleen batzordea: P. Altuna, X. Kintana eta J.L. Alvarez. Eguberrietarako erabakia ekartzekotan gelditzen dira.

3) Deklinabidearen batzordea: X. Garmendia, L. Villasante, A. Irigoyen. Eperik gabe.

4) H-ren batzordea: Haritschelhar, Mitxelena, Davant, Lafitte. Batzorde bakoitzean arduradun. Irigoyen, Altuna, Villasante eta Haritschelhar jauna izendatu dira.

d) *J. SAN MARTIN: "TXORI IZENAK EIBARREN"*

Eibarren ihizarien laguntzaz bertakotzat ezagutzen diren berreunen-bat txori izenen zerrendaren adierazpena egin du, euskarazkoaren ondotik gaztelarazkoa eta zientziakoa jarriaz. Erabili duen bilabidea eta erabili dituen nomenklatorren berri emanaz, izenen lekukotasuna finkatzea eta ornitologia unibertsala mugatzea izan du helburu.

e) "BAI EUSKARARI" KANPAINAREN BATZORDEKOAK ESKERTZEA

"Bai Euskarari" kanpaina eratzen eta aurrera eramaten hainbeste lan egin duten batzordekoei gure esker ona agertu zaie eta ekintza eder horren eta Euskaltzaindiaren oroitzapena izan dezaten, opariz, *Sobre la Real Academia de la Lengua Vasca-Euskaltzaindia*, *Liburu zuria*, Axularren *Gero* eta L. Eleizalderen omenez Bergarako Biltzarrerako egin ziren dominetatik bakoitzari bana ematen zaie euskaltzainburuaren eskutik. Jaun sarituok hauek dira: Bittor Artola, Iñaki Azpitarte, Pedro M.ª Basañez, Jose M.ª Beaskoetxea, Jon Castañares, Juan M.ª Covian, Alberto Eloorriaga, Enrique Ibabe eta Iñaki Juaristi.

f) KONSTITUZIO BERRIAREN AURREZ AURRE:

X. Kintanak agertu du Espainiako Estatuak proposatzen duen Konstituzio berriak gure hizkuntza legez baztertzea dakarrela. J. San Martinek gogoratzen du ekaineko batzarraren amaieran hori aditzera eman zuela. Gai hontaz elkarrizketa aski luzea izan ondorean honako agiri hau idatzi da Gobernuari, Gorteetako Lehendakariari, Eusko Kontseilu Nagusiari eta lau Diputazioei eta prentsari igortzeko.

Euskaltzaindiak, 573/1976 erret dekretuz, Juan Carlos I Errege jaunak berak, beste eginkizun batzuren artean, hizkuntzaren enplegua aintzinatzea eta beraren eskubideak zaintzeaz arduratzeko onartu zuenez, azalpen bat egin nahi du betebeharrak hontaz, jendaurrean jakinaraztera behar turik aurkitzen delako, orain eztabaidatzen ari den Konstituzio-projektuaren 3. artikulua gaztekania ez diren beste hizkuntza nazionalak bereztaturik uzten dituela.

Akademia honek, arazo honetaz inork galdetua izan ez denak, goian aipaturiko artikulua hori, gainera, Espainiako Estatuak Ginebran sinaturiko Giza Eskubideen Agiriaren letrarekin eta ez izpirituarekin bat ez datorela gogorarazi nahi du.

Horrela ba, artikulua horren oraingo testua gure kizkuntzak orain arte Historian zehar pairatu duen baztertze-politikaren jarraipena dela uste dugu, hura Estatuaren oinarritzko legeetan horrela kotsakratuz. kratuz.

Donostian, 1978.eko Irailaren 29an

La Real Academia de la lengua Vasca-Euskaltzaindia, que fue reconocida por Real Decreto 573/1976, por S.M. el Rey D. Juan Carlos I, por el que se le encomienda, entre otras funciones, promover su uso y velar por los derechos la lengua, se siente obligada a señalar públicamente que el artículo 3.º del proyecto de la Constitución, actualmente en debate, considera de forma discriminatoria a las lenguas nacionales distintas del castellano.

Esta Corporación académica, no consultada al efecto, quiere recordar que el artículo indicado, además, no se aviene ni con la letra ni con el espíritu de la Declaración de los Derechos Humanos de Ginebra, suscrita por el Estado español.

Creemos pues, que la redacción actual de este artículo supone la continuidad de la política de marginación histórica de nuestra lengua y su consagración en la ley fundamental del Estado.

San Sebastián, 29 de setiembre de 1978

Beste gabe, ohi den otoitzarekin bukatu da batzarra.

Euskaltzainburua

Luis Villasante

Idazkaria

Juan San Martin